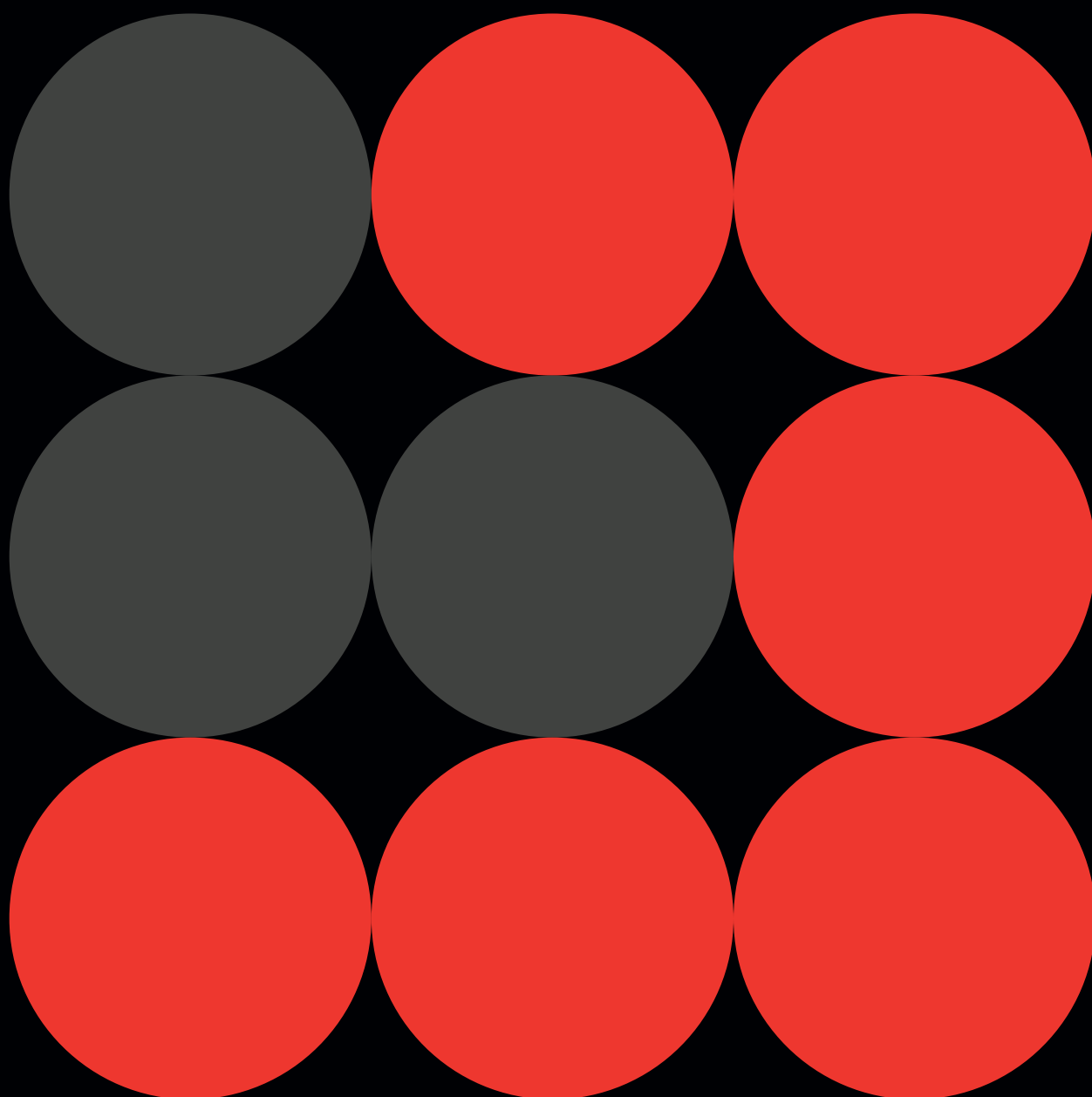


EVEN FALLAN | STINE MARI BØRTHUS | ASTRID SVENDGÅRD

INNFØRING I **SKATTERETT**

**2025—2026**

STUDIEBOK





EVEN FALLAN, STINE MARI BØRTHUS OG ASTRID SVENDGÅRD

# INNFØRING I SKATTERETT

## 2025–2026

STUDIEBOK

Oppgaver og løsninger

30. utgave

Informasjon om læreverket og rettelser oppdateres løpende på:  
[www.efallan.no/skatterett](http://www.efallan.no/skatterett)



Gyldendal

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2025

30. utgave, 1. opplag 2025

ISBN: 978-82-05-61497-0

Omslag: Kristin Berg Johnsen

Sats: Punktum forlagstjenester AS

Alle henvendelser om boka kan rettes til

Gyldendal Akademisk

Postboks 6860 Pilestredet Park

0176 OSLO

[www.gyldendal.no/akademisk](http://www.gyldendal.no/akademisk)

[akademisk@gyldendal.no](mailto:akademisk@gyldendal.no)

Materialet i denne utgivelsen er vernet etter åndsverkloven. Uten uttrykkelig samtykke er eksemplarframstilling bare tillatt når det er hjemlet i lov eller avtale med Kopinor ([www.kopinor.no](http://www.kopinor.no)). Bruk av hele eller deler av utgivelsen som input eller som treningskorpus i generative modeller som kan skape tekst, bilder eller annet innhold, er ikke tillatt uten særskilt avtale.

Meldinger fra forfatterne til brukerne av læreboka og studieboka om oppdagede feil, samt oversikt over relevante oppgaver og eksempler for angitte temaer (ulike inntekter, fradrag, eiendeler, gjeld og skatteberegninger) for bokas del I, vil bli lagt ut på internett:

[www.efallan.no/skatterett](http://www.efallan.no/skatterett)

# Forord

Denne studieboka er en del av læremiddelpakken *Innføring i skatterett 2025–2026*. Hensikten med studieboka er å lette innlæringen av stoffet i læreboka gjennom oppgaveløsning.

Det skal være enkelt å finne relevante oppgaver i studieboka:

- Temamessig følger studieboka kapittelinndelingene i læreboka, både på kapittel- og delkapitteinivå.
- I slutten av de fleste kapitler er det samleoppgaver for stoffet i det kapittelet.
- I slutten av kapittel 4 er det samleoppgaver som dekker stoffet om inntekt, inntektsfradrag og skatteberegning for personer utenfor næringsvirksomhet i kapittel 2 til 4.
- I slutten av kapittel 5 er det samleoppgaver som dekker stoffet i hele bokas del I om personbeskatning utenfor næringsvirksomhet.
- Kapittel 10 avsluttes med samleoppgaver for bokas del II om næringsbeskatning.
- I tillegg er det på [www.efallan.no/skatterett](http://www.efallan.no/skatterett) lagt ut en oversikt over hvilke oppgaver som er relevante for ulike spesifikke temaer, hvor det også henvises til samleoppgaver og tidligere eksamensoppgaver som inkluderer temaet i andre kapitler. Dersom du i læreboka har lest om for eksempel lønnsinntekt, naturalytelsen fri mobiltelefon, aksjeutbytte, reiseavstandsmodellen, foreldrebetaling, verdsetting av bolig eller gjeldsreduksjon, er det enkelt å søke i oversikten på [www.efallan.no/skatterett](http://www.efallan.no/skatterett) hvilke oppgaver i studieboka hvor du kan teste din forståelse for disse temaene.

De siste årene er det foretatt en betydelig oppgradering av oppgaver i studiebokas del I (personbeskatning utenfor næringsvirksomhet) og del II (næringsbeskatning). I tillegg til flere oppgaver og oppgaver om flere enkelttemaer er det også lagt inn flere samleoppgaver (inkludert tidligere eksamensoppgaver) innenfor kapitlene. I kapittel 11 (i bokas del III) er det ekstra oppgaver om fast eiendom som utfyller oppgaver i de ordinære kapitlene i del I og II. Flere oppgaver og oppgaver om flere temaer er tatt inn for å dekke stoffet enda bedre.

Utover at oppgaver og løsningsforslag er à jour med Stortingets skattevedtak for 2025, har denne utgaven av studieboka nye eller forbedrede oppgaver om følgende tema:

- Periodisering/tidfesting (kapittel 2, 3 og samleoppgaver for del I i kapittel 5)
- Skillet mellom fordel vunnet ved arbeid, kapital og virksomhet (kapittel 2 og samleoppgaver for del I i kapittel 5)
- Fradrag for aksjeinnskudd i oppstartsbedrifter (kapittel 3)
- Gjeldsfradrag og distinksjonen mellom gjeld, kostnader og fordringer (kapittel 5)
- Formuesfastsetting av bolig, fritidsbolig, aksjer og fond (kapittel 5)
- Skatteberegning inkludert skattlegging av familie (samleoppgaver for del I i kapittel 5)
- Boligselskap (kapittel 11)
- Kildeskatteordningen for skattlegging av utenlandske arbeidstakere (kapittel 12)
- Utflyttingsskatt (kapittel 12)
- Fordeling av gjeldsfradrag mellom kommuner (kapittel 13)

Oppgavene i studieboka gir til sammen et utvalg av oppgaver som dekker mange behov. Du gjør lurt i å løse de fleste. Det er lagt vekt på å ta inn varierte oppgavetyper, både med hensyn til tema, type og vanskelighetsgrad.

Mange studenter ønsker å prøve seg på eksamensoppgaver eller eksamensnære samleoppgaver som tester flere deler av pensum. Dette er samtidig også virkelighetsnære oppgaver, i og med at personer og selskaper gjerne har flere typer eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader samtidig. Studieboka legger opp til at en først i kapitlene testes i enkeltelementer (og enkeltelementene må beherskes siden samleoppgaver består av mange enkeltmomenter), for deretter å gå over på samleoppgaver og tidligere eksamensoppgaver. Studieboka inneholder dermed oppgaver som er nyttige i alle kurs i person- og næringsbeskatning. Læreverket inneholder ikke oppgaver i merverdiavgift.

Vi takker for nyttige kommentarer og tips om mulige feil til dette læreverket. I de foregående studieårene gjelder dette blant annet Olav Espedal, Jon Magne Svenkerud og Tom Erik Wiklund, samt enkelte som har ønsket å være anonyme. Selv om mange råd er fulgt, må ansvaret for feil og mangler fortsatt hvile på forfatterne.

Takk til Stiftelsen Den Nordenfjelske Handelshøyskole som har lagt til rette for arbeidet med denne boka over mange år.

Et tips til deg som skal bruke studieboka:

Systematisk oversikt over og lagring av egne løsninger til læreboka og studieboka er et nyttig hjelpemiddel ved repetisjon. Du bør ikke konferere med løsningsforslagene før du har laget dine egne løsninger. Det er lett å overse egne feiloppfatninger dersom du ikke forsøker å løse oppgavene selv først.

Lykke til med studiene!

Trondheim, Raufoss og Levanger, mai 2025

*Even Fallan, Stine Mari Børthus og Astrid Svendgård*

Meldinger fra forfatterne til brukerne av læreboka og studieboka i løpet av studieåret om oppdagede feil vil løpende bli lagt ut på nettadressen [www.efallan.no/skatterett](http://www.efallan.no/skatterett)

Samme sted er det lagt ut en oversikt som viser hvilke oppgaver som behandler ulike inntekter, kostnader, eiendeler, gjeld, skatteberegninger osv. for mange kapitler.

Dersom du mistenker feil i boka, setter vi pris på å bli kontaktet på [even.fallan@pm.me](mailto:even.fallan@pm.me), [stine.mari@hotmail.com](mailto:stine.mari@hotmail.com) eller [astrid.svendgard@nord.no](mailto:astrid.svendgard@nord.no)

# Innhold

|                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| FORORD.....                                                                                                                                          | 5   |
| <b>KAPITTEL 1</b>                                                                                                                                    |     |
| INNLEDNING OG OVERSIKT.....                                                                                                                          | 11  |
| Oppgaver til kapittel 1.....                                                                                                                         | 11  |
| Oppgaver: Skatt, moral og årsaker til å lære skatterett (delkapittel 1.1 til 1.3).....                                                               | 11  |
| Oppgaver: Skattebegrepet (delkapittel 1.4).....                                                                                                      | 11  |
| Oppgaver: Formål med og prinsipper i skattesystemet (delkapittel 1.5 og 1.6).....                                                                    | 12  |
| Oppgaver: Oversikt over den direkte skattlegginga (delkapittel 1.7).....                                                                             | 13  |
| Oppgaver: Introduksjon til inntektsbeskatning (delkapittel 1.8).....                                                                                 | 13  |
| Oppgaver: Skattegrunnlag og skattesatser (delkapittel 1.9).....                                                                                      | 17  |
| Oppgaver: Oppgaver med stoff fra hele kapittel 1.....                                                                                                | 18  |
| Løsningsforslag til kapittel 1.....                                                                                                                  | 21  |
| <b>KAPITTEL 2</b>                                                                                                                                    |     |
| INNTEKT UTENFOR NÆRING.....                                                                                                                          | 31  |
| Oppgaver til kapittel 2.....                                                                                                                         | 31  |
| Oppgaver: Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid o.l. (delkapittel 2.1 til 2.3).....                                                                     | 31  |
| Oppgaver: Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – løpende avkastning: Inntekter av fast eiendom og løsøre (avsnitt 2.5.1).....                         | 37  |
| Oppgaver: Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – løpende avkastning: Inntekter av finansielle eiendeler (avsnitt 2.5.2).....                          | 45  |
| Oppgaver: Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – gevinst og tap ved realisasjon av formuesobjekter utenom fast eiendom (avsnitt 2.6.0 til 2.6.4)..... | 47  |
| Oppgaver: Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – gevinst og tap ved realisasjon av fast eiendom (avsnitt 2.6.5).....                                  | 50  |
| Oppgaver: Tilfeldige inntektservelser mv., helt eller delvis skattefritak og arv og gave (delkapittel 2.7 til 2.10).....                             | 53  |
| Oppgaver: Oppgaver med stoff fra hele kapittel 2.....                                                                                                | 54  |
| Løsningsforslag til kapittel 2.....                                                                                                                  | 62  |
| <b>KAPITTEL 3</b>                                                                                                                                    |     |
| FRADRAK I ALMINNELIG INNTEKT UTENFOR NÆRING.....                                                                                                     | 100 |
| Kort repetisjon.....                                                                                                                                 | 100 |
| Oppgaver til kapittel 3.....                                                                                                                         | 100 |
| Oppgaver: Fradrag knyttet til arbeidsinntekter o.l. (delkapittel 3.1 og 3.2).....                                                                    | 100 |
| Oppgaver: Fradrag for kapitalkostnader (delkapittel 3.1 og 3.3).....                                                                                 | 102 |
| Oppgaver: Særfradrag og andre fradrag (delkapittel 3.4).....                                                                                         | 103 |
| Oppgaver: Oppgaver med stoff fra flere deler av kapittel 3.....                                                                                      | 104 |
| Løsningsforslag til kapittel 3.....                                                                                                                  | 106 |
| <b>KAPITTEL 4</b>                                                                                                                                    |     |
| FASTSETTING AV SKATTEPLIKTIG INNTEKT OG INNTEKTSSKATT UTENFOR NÆRING.....                                                                            | 118 |
| Prinsippskisse over skattegrunnlag, skattesatser, skatter og fradrag i skatt.....                                                                    | 118 |
| Kort repetisjon om riktig skattesubjekt.....                                                                                                         | 118 |
| Oppgaver til kapittel 4.....                                                                                                                         | 119 |
| Oppgaver: Beregningsgrunnlag og skatteberegninger (delkapittel 4.2 til 4.6).....                                                                     | 119 |
| Oppgaver: Skatt og familie mv. (delkapittel 4.7).....                                                                                                | 128 |
| Oppgaver: Stoff fra kapittel 1 til 4.....                                                                                                            | 130 |
| Løsningsforslag til kapittel 4.....                                                                                                                  | 133 |

**KAPITTEL 5**

|                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| SKATTEPLIKTIG FORMUE OG FORMUESSKATT UTENFOR NÆRING.....                                                    | 158 |
| Kort repetisjon.....                                                                                        | 158 |
| Oppgaver til kapittel 5.....                                                                                | 159 |
| Oppgaver: Formue og formuesskatt (delkapittel 5.1 til 5.7).....                                             | 159 |
| Oppgaver til Del I Personbeskatning (omhandler stoff fra kapittel 2 til og med 5, jf. delkapittel 5.8)..... | 169 |
| Løsningsforslag til kapittel 5.....                                                                         | 178 |

**KAPITTEL 6**

|                                         |     |
|-----------------------------------------|-----|
| NÆRINGSVIRKSOMHET – INTRODUKSJON.....   | 216 |
| Kort om begrepet næringsvirksomhet..... | 216 |
| Oppgaver til kapittel 6.....            | 216 |
| Løsningsforslag til kapittel 6.....     | 217 |

**KAPITTEL 7**

|                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BEREGNING AV SKATT FOR AKSJESELSKAP.....                                                                  | 220 |
| Oppgaver til kapittel 7.....                                                                              | 220 |
| Oppgaver: Driftsinntekter (delkapittel 7.2).....                                                          | 220 |
| Oppgaver: Driftskostnader (delkapittel 7.3).....                                                          | 220 |
| Oppgaver: Skattemessig behandling av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler (delkapittel 7.4)..... | 223 |
| Oppgaver: Finansinntekter og finanskostnader (delkapittel 7.5).....                                       | 226 |
| Samleoppgaver til kapittel 7.....                                                                         | 226 |
| Løsningsforslag til kapittel 7.....                                                                       | 233 |

**KAPITTEL 8**

|                                                                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BESKATNING AV AKSJESELSKAP OG AKSJONÆRER.....                                                                                                         | 259 |
| Oppgaver til kapittel 8.....                                                                                                                          | 259 |
| Oppgaver: Skattemessige konsekvenser av kapitalendringer i aksjeselskap og beskatning av personlig aksjonær i aksjeselskap (delkapittel 8.1–8.3)..... | 259 |
| Oppgaver: Skatt i konsernstruktur (delkapittel 8.4).....                                                                                              | 260 |
| Oppgaver: Fusjon og fisjon av aksjeselskaper (delkapittel 8.5).....                                                                                   | 260 |
| Oppgaver: Avvikling/likvidasjon av selskap (delkapittel 8.7).....                                                                                     | 261 |
| Oppgaver: Fastsetting av skattemessig formuesverdi aksjeselskap (delkapittel 8.8).....                                                                | 262 |
| Samleoppgaver til kapittel 8.....                                                                                                                     | 264 |
| Løsningsforslag til kapittel 8.....                                                                                                                   | 266 |

**KAPITTEL 9**

|                                                                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BESKATNING AV INNEHAVER AV ENKELTPERSONFORETAK.....                                                                                                         | 278 |
| Oppgaver til kapittel 9.....                                                                                                                                | 278 |
| Oppgaver: Beregning av alminnelig inntekt for enkeltpersonforetak og beregning av personinntekt for personlig næringsdrivende (delkapittel 9.1 og 9.2)..... | 278 |
| Oppgaver: Underskudd i enkeltpersonforetak (delkapittel 9.3).....                                                                                           | 286 |
| Oppgaver: Beregning av skattemessig nettoformue (delkapittel 9.4).....                                                                                      | 286 |
| Oppgaver: Realisasjon/avvikling av næringsvirksomheten – enkeltpersonforetak (delkapittel 9.5).....                                                         | 290 |
| Samleoppgaver til kapittel 9.....                                                                                                                           | 291 |
| Løsningsforslag til kapittel 9.....                                                                                                                         | 293 |

**KAPITTEL 10**

|                                                                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BESKATNING AV DELTAKERE I SELSKAP MED DELTAKERFASTSETTING.....                                                                        | 312 |
| Oppgaver til kapittel 10.....                                                                                                         | 312 |
| Oppgaver: Fastsetting av alminnelig inntekt og beskatning av deltakere i selskap med deltakerfastsetting (delkapittel 10.1–10.4)..... | 312 |

|                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Oppgaver: Fastsetting av skattepliktig nettoformue i selskap med deltakerfastsetting (delkapittel 10.5)..... | 313 |
| Oppgaver: Gevinst og tap ved realisasjon av andel i selskap med deltakerfastsetting (delkapittel 10.6).....  | 314 |
| Samleoppgaver til lærebokas del II Næringsbeskatning.....                                                    | 314 |
| Løsningsforslag til kapittel 10.....                                                                         | 316 |

## KAPITTEL 11

|                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| SKATT OG FAST EIENDOM.....                                                                     | 323 |
| Oppgaver til kapittel 11 (og andre delkapitler om fast eiendom i boka).....                    | 323 |
| Oppgaver: Begrepsavklaringer vedrørende skatt og fast eiendom (delkapittel 11.2).....          | 323 |
| Oppgaver: Alminnelig inntekt – realisasjon av bolig utenfor næring (delkapittel 11.3.1).....   | 325 |
| Oppgaver: Alminnelig inntekt – framleie av bolig (delkapittel 11.3.2).....                     | 326 |
| Oppgaver: Alminnelig inntekt – realisasjon (salg mv.) av fast eiendom i næringsvirksomhet..... | 327 |
| Oppgaver: Skattemessig formuesverdi av fast eiendom (delkapittel 11.4.0 til 11.4.8).....       | 327 |
| Oppgaver: Gjeldsreduksjon (delkapittel 11.4.9).....                                            | 331 |
| Oppgaver: Tidligere eksamensoppgaver i skatterett for eiendomsmeglere.....                     | 332 |
| Løsningsforslag til kapittel 11.....                                                           | 335 |

## KAPITTEL 12

|                                      |     |
|--------------------------------------|-----|
| SKATTEPLIKTEN TIL NORGE.....         | 354 |
| Kort repetisjon.....                 | 354 |
| Oppgaver til kapittel 12.....        | 354 |
| Løsningsforslag til kapittel 12..... | 359 |

## KAPITTEL 13

|                                      |     |
|--------------------------------------|-----|
| SKATTESTEDET.....                    | 364 |
| Kort repetisjon.....                 | 364 |
| Oppgaver til kapittel 13.....        | 364 |
| Løsningsforslag til kapittel 13..... | 369 |

## KAPITTEL 14

|                                         |     |
|-----------------------------------------|-----|
| SKATTEBETALING OG SKATTEINNKREVING..... | 374 |
| Oppgaver til kapittel 14.....           | 374 |
| Løsningsforslag til kapittel 14.....    | 375 |

## KAPITTEL 15

|                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------|-----|
| SKATTEFORVALTNINGSRETT OG RETTSKILDER I SKATTERETTEN..... | 379 |
| Oppgave til kapittel 15.....                              | 379 |
| Løsningsforslag til kapittel 15.....                      | 380 |

## KAPITTEL 16

|                                                      |     |
|------------------------------------------------------|-----|
| HOVEDPRINSIPPER I UTFORMINGEN AV SKATTESYSTEMET..... | 382 |
| Oppgaver til kapittel 16.....                        | 382 |
| Løsningsforslag.....                                 | 383 |

|                                |     |
|--------------------------------|-----|
| SKATTESATSER MV. FOR 2025..... | 384 |
|--------------------------------|-----|



# Innledning og oversikt

## Oppgaver til kapittel 1

Først kommer oppgaver til hvert delkapittel, deretter kommer oppgaver som dekker stoff fra hele kapitlet, og tilslutt kommer løsningsforslag til oppgavene.

### Oppgaver: Skatt, moral og årsaker til å lære skatterett (delkapittel 1.1 til 1.3)

- 1-1** Hvordan vil du stille deg til de etiske spørsmålene nedenfor? Tenk igjennom hensikten med disse handlingene, hva plikten tilsier, og hva konsekvensen av den kan bli:
- a) Snyte skatt for å få råd til en feriereise
  - b) Snyte skatt for å gi besteforeldrene en feriereise
  - c) Snyte skatt for å gi penger til Redd Barna
- 1-2** Det går en stadig strøm av varer, tjenester og penger mellom den private og den offentlige økonomien. Vi skiller her mellom gjensidige og ensidige ytelser. Gjør rede for disse begrepene.
- 1-3** Stat, fylker og kommuner løser mange fellesoppgaver som koster samfunnet store summer hvert år. Hvordan skaffer det offentlige seg inntekter til å dekke disse utgiftene?

### Oppgaver: Skattebegrepet (delkapittel 1.4)

- 1-4** Gjør rede for begrepet skatt og gi noen eksempler på slike ytelser.
- 1-5** Det er vanlig å dele skattesystemet i den direkte og den indirekte beskatninga. Klargjør forskjellen mellom disse to beskatningsformene og gi noen eksempler på hver av dem.
- 1-6** Drøft betydningen av den direkte beskatninga for henholdsvis statens og kommunenes økonomi sammenlignet med den indirekte beskatninga.
- 1-7** I læreboka har vi definert *skatter* som pengeytelser (ensidige ytelser) som enkeltpersoner og juridiske personer (for eksempel aksjeselskaper) er pålagt å innbetale til det offentlige uten å ha direkte krav på motytelser. Det vil si at det ikke er noen direkte sammenheng mellom det vi betaler til det offentlige, og det vi selv får igjen i form av overføringer, fellesgoder eller velferdsgoder. Bruk denne definisjonen og avgjør om disse betalingene er skatter (kryss av):

- |                                            |                             |                              |
|--------------------------------------------|-----------------------------|------------------------------|
| a) Avgift på bomvei                        | <input type="checkbox"/> Ja | <input type="checkbox"/> Nei |
| b) Egenandel på skoleskyss                 | <input type="checkbox"/> Ja | <input type="checkbox"/> Nei |
| c) Dokumentavgift ved kjøp av fast eiendom | <input type="checkbox"/> Ja | <input type="checkbox"/> Nei |
| d) Trygdeavgift                            | <input type="checkbox"/> Ja | <input type="checkbox"/> Nei |
| e) Trafikkkforsikringsavgift på biler      | <input type="checkbox"/> Ja | <input type="checkbox"/> Nei |
| f) Merverdiavgift                          | <input type="checkbox"/> Ja | <input type="checkbox"/> Nei |
| g) Tobakksavgift                           | <input type="checkbox"/> Ja | <input type="checkbox"/> Nei |

- 1-8 a) Omtrent hvor stor andel utgjør direkte skatter (inkludert trygdeavgift) av offentlig sektors inntekter?  
b) Hvor stor andel av direkte skatt på inntekt og formue (eksklusive oljeskatt) betales av henholdsvis personer (personbeskatning inkludert trygdeavgift) og bedrifter/organisasjoner?

### Oppgaver: Formål med og prinsipper i skattesystemet (delkapittel 1.5 og 1.6)

- 1-9 Skattesystemet vårt er bygd på flere hovedprinsipper, hvorav ingen er gjennomført fullt ut. Forklar kort hva vi mener med disse prinsippene:<sup>1</sup>

- a) Nøytralitetsprinsippet:
- b) Symmetriprinsippet:
- c) Kontinuitetsprinsippet:
- d) Effektivitetsprinsippet:
- e) Skatteevneprinsippet:
- f) Enkelhetsprinsippet:
- g) Samsvarsprinsippet:

- 1-10 Skattesystemet bør være slik at folk flest føler at skattebyrdene blir rettferdig fordelt. Et slikt prinsipp er *evneprinsippet*, som innebærer at en forsøker å fordele skattebyrden mellom skattesubjektene etter deres økonomiske bæreevne. Det finnes også andre prinsipper for å fordele skattebyrdene. Nedenfor finner du noen slike prinsipper. Vi har formulert dem som utsagn om hvordan skattesystemet bør være. Tenk gjennom utsagnene og kryss av for det alternativet du synes stemmer best med din oppfatning.

- a) Alle skattebetalere bør betale samme beløp i skatt (ofte kalt koppskatt).  
☐ Ja, absolutt    ☐ Ja, kanskje    ☐ Neppe    ☐ Absolutt ikke    ☐ Vet ikke
- b) Skattyterne bør betale skatt etter den nytten de har av de offentlige tilbudene.  
☐ Ja, absolutt    ☐ Ja, kanskje    ☐ Neppe    ☐ Absolutt ikke    ☐ Vet ikke
- c) Skattesystemet bør utformes slik at det tilgodeser de som arbeider mye.  
☐ Ja, absolutt    ☐ Ja, kanskje    ☐ Neppe    ☐ Absolutt ikke    ☐ Vet ikke
- d) Skattesystemet bør bidra til inntektsutjevning mellom skattyterne.  
☐ Ja, absolutt    ☐ Ja, kanskje    ☐ Neppe    ☐ Absolutt ikke    ☐ Vet ikke
- e) Synes du at noen av disse prinsippene er viktigere enn evneprinsippet?  
☐ Ja    ☐ Nei    ☐ Vet ikke

<sup>1</sup> Dette er et rent teorisørsmål. I senere kapitler vil det komme oppgaver som ser på sammenhengen mellom prinsippene og konkrete skatteregler.

## Oppgaver: Oversikt over den direkte skattlegginga (delkapittel 1.7)

- 1-11** Hvor finner vi hovedreglene for den direkte beskatninga?
- 1-12** I skatteretten er det en del begreper av sentral betydning som stadig går igjen. Gi en kort forklaring av disse begrepene:
- a) skattesubjekt
  - b) skatteobjekt
- 1-13** I skatteretten skiller vi mellom den formelle og den materielle skatteretten. Gjør rede for dette skillet.
- 1-14** a) Med *skattesubjekt* forstår vi en fysisk eller juridisk person som er pliktig til å betale skatt til det offentlige. Vi deler skattesubjektene i personlige skattytere og upersonlige skattytere. Plasser disse seks skattesubjektene der de hører hjemme i tabellen: kontorassistent Eva Nilsen, Rosenborg Sport AS, Ole Holms dødsbo, bakermester Brita Bolle, Orkla ASA og lærer Ola Fannrem.

| Personlig skattyter | Upersonlig skattyter |
|---------------------|----------------------|
|                     |                      |

- b) Hovedregelen for hvem som skatter til Norge er globalprinsippet. Hva innebærer det?
  - c) Hva er hovedregelen for skattlegging av ektefeller?
    - ☐ Felles skattlegging for inntekt og formue
    - ☐ Felles skattlegging for inntekt, særskilt skattlegging for formue
    - ☐ Felles skattlegging for formue, særskilt skattlegging for inntekt
    - ☐ Særskilt skattlegging for inntekt og formue
  - d) Hva er hovedregelen for skattlegging av barn under 17 år?
- 1-15** Avgjør om utsagnet er riktig eller galt: Skatteplikten til Norge faller bort når en person tar fast opphold i utlandet.

## Oppgaver: Introduksjon til inntektsbeskatning (delkapittel 1.8)

- 1-16** I skatteretten er det en del begreper av sentral betydning som stadig går igjen. Gi en kort forklaring av disse begrepene:
- a) inntektsår
  - b) skattefastsettingsår
- 1-17** For å få oversikt over reglene om den alminnelige inntekta er det vanlig å samle disse reglene i tre grupper. Hvilke tre sett av regler er dette? I hvilke kapitler i skatteloven finner vi disse reglene?
- 1-18** Det er inntektsåret som avgrenser beregningsgrunnlaget i vårt skattesystem. Gjør kort rede for reglene om inntektsperioden.
- 1-19** I skatteretten skiller vi mellom to generelle hovedprinsipper ved inntektstidfestinga (periodiseringa): realisasjonsprinsippet og kontantprinsippet. Gjør kort rede for bruksområdet og hjemmelen for realisasjonsprinsippet og kontantprinsippet.

**1-20** Hvilke betingelser må foreligge før en inntekt er skattemoden etter

- a) realisasjonsprinsippet?
- b) kontantprinsippet?

**1-21** Når er en kostnad fradragsberettiget etter

- a) realisasjonsprinsippet?
- b) kontantprinsippet?

**1-22** Når skal en gevinst som er oppstått ved en personlig skattyters realisasjon (for eksempel salg) av bolig eller fritidseiendom, skattlegges?

**1-23** En skattyter selger eneboligen sin for kr 1 650 000. Boligen har vært utleid de siste tre årene. Kostprisen ved gevinstbeskatninga er kr 1 400 000. Etter kjøpekontrakten skal kjøperen overta pantegjeld på kr 1 300 000 og betale kr 200 000 kontant. Resten av kjøpesummen skal betales i tre like store årlige avdrag. Første avdrag skal betales ett år etter at kontrakten er undertegnet.

- a) Hvor stor er salgsgevinsten?
- b) Når skal salgsgevinsten skattlegges?

**1-24** Hvilket tidfestingsprinsipp blir lagt til grunn ved inntekt (gevinst) ved salg/realisasjon av driftsmidler i næringsvirksomhet? Vis til bestemmelse.

**1-25** Periodiser (tidsavgrens) disse postene for en bokføringspliktig skattyter etter realisasjonsprinsippet, og kom fram til periodens kostnad.

a) *Råmaterialer:*

|                      |    |         |
|----------------------|----|---------|
| Inngående beholdning | kr | 70 000  |
| Kjøp i perioden      | kr | 750 000 |
| Utgående beholdning  | kr | 120 000 |

b) *Lønn:*

|                                     |    |         |
|-------------------------------------|----|---------|
| Utbetalt i perioden                 | kr | 474 000 |
| Ubetalt ved begynnelsen av perioden | kr | 8 000   |
| Ubetalt ved slutten av perioden     | kr | 4 000   |

c) *Forsikringer:*

|                                             |    |       |
|---------------------------------------------|----|-------|
| Forskuddsbetalt ved begynnelsen av perioden | kr | 400   |
| Utbetalt i perioden                         | kr | 2 000 |
| Ubetalt ved slutten av perioden             | kr | 600   |

**1-26** Hvilke tre hovedgrupper av inntekter er skattepliktige etter hovedregelen i sktl. § 5-1 første ledd?

**1-27** Hvilke fire generelle vilkår må være oppfylt før en fordel kan regnes som skattepliktig inntekt?

**1-28** Et inntektsår (også kalt inntektsperiode) er vanligvis det kalenderåret inntekta tjenes opp, mens skattefastsettingsåret er det påfølgende året, da skattemyndighetene fastsetter skatten.

Når foretok Stortinget skattevedtaket for inntektsåret 2025?

- 1-29** Under finner du fire definisjoner, som alle er knyttet til ett av de to periodiseringsprinsippene, realisasjonsprinsippet eller kontantprinsippet. Men hvilken definisjon passer til hvilket prinsipp? Knytt riktig prinsipp til riktig definisjon:

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>1</p> <p>Inntekta periodiseres til det tidspunktet hvor det oppstår en ubetinget rett til beløpet eller ytelsen.</p> | <p>2</p> <p>Inntekta skal periodiseres til det tidspunktet den er betalt, eller til det tidligere tidspunktet da den stod til disposisjon.</p> |
| <p>3</p> <p>Utgifter skal trekkes fra inntekta i den perioden de blir betalt.</p>                                       | <p>4</p> <p>Utgifter kommer til fradrag på det tidspunktet den skattepliktige har pådratt seg en ubetinget rett til å dekke dem.</p>           |

- 1-30** Når skal disse inntektene beskattes? Kryss av for det inntektsåret du mener er riktig. Skriv opp hvilket periodiseringsprinsipp som gjelder i hvert tilfelle.

- a) Tore Olsen er lønnstaker. Han har solgt en boligtomt i X3. Kjøperen skal betale tomte med like store beløp i X4 og X5. For hvilket inntektsår skal inntekta beskattes hos Tore?  
☐ X3    ☐ X4    ☐ X5    ☐ Annet år  
 Periodiseringsprinsipp:
- b) Tore Olsen har arbeidet mye overtid i X3. Han unnlater å heve overtidbetalinga for november ved den ordinære utbetalinga i desember, og hever den i stedet i januar X4. For hvilket inntektsår skal inntekta beskattes hos Tore?  
☐ X3    ☐ X4    ☐ Annet år  
 Periodiseringsprinsipp:
- c) Tannlege Guri Grendal har fullført Petter Byes tannregulering i desember X3. Petter ber om å få betale halvparten av regninga i januar X4. Når skal inntekta beskattes i Guris selskap?  
☐ X3    ☐ X4    ☐ Annet år  
 Periodiseringsprinsipp:
- d) Per Rygg er uføretrygdet. Han har ventet lenge på at NAV skulle fastsette uførepensjonen. I januar X4 får han etterbetalt uførepensjon for de tre siste månedene av X3. For hvilket inntektsår skal denne inntekta beskattes hos Per?  
☐ X3    ☐ X4    ☐ Annet år  
 Periodiseringsprinsipp:
- e) Lønnstaker Tore Olsen har lånt ut et større beløp til datteren sin. Hun skal betale renter etterskuddsvis ved utløpet av hvert år. Hun betaler ikke de påløpte rentene for X3 før i januar X4. For hvilket inntektsår skal renteinntektene beskattes hos Tore?  
☐ X3    ☐ X4    ☐ Annet år  
 Periodiseringsprinsipp:
- f) Tannlege Guri Grendal, som er regnskapspliktig, låner ut et større beløp til en av kundene sine. Hun tar pengene fra kassa på tannlegekontoret. Også i dette tilfellet skal rentene betales etterskuddsvis ved

utløpet av hvert år. Kunden betaler ikke de påløpte rentene for X3 før i januar X4. For hvilket inntektsår skal renteinntektene beskattes i Guris selskap?

☐ X3      ☐ X4      ☐ Annet år

Periodiseringsprinsipp:

**1-31** Når kan disse utgiftene/kostnadene trekkes fra ved inntektsfastsettinga? Kryss av for det svaralternativet du mener er riktig. Skriv opp hvilket periodiseringsprinsipp som gjelder i hvert enkelt tilfelle.

- a) Reidar Olsen er fargehandler (bokføringspliktig næringsdrivende). I november X3 kjøper han inn et parti malerkoster for utvendig veggmalning. Han betaler partiet kontant. Kostene blir først solgt på våren i X4. Når er utgiftene fradagsberettiget i Reidars selskap?

☐ X3      ☐ X4      ☐ Annet år

Periodiseringsprinsipp:

- b) Knut Pedersen har studielån i Statens lånekasse for utdanning. Han avsluttet studiene sine i april X3. Etter tilbakebetalingsplanen skal påløpte renter betales første gang i april X4. Påløpte, ikke forfalte renter utgjør kr 5 200 for perioden mai–desember X3. Når er dette rentebeløpet fradagsberettiget for Knut?

☐ X3      ☐ X4      ☐ Annet år

Periodiseringsprinsipp:

- c) Knut Pedersen har også et privat lån. Han har fått ordnet det slik at han skal betale første rente- og avdragsbeløp i april X4. Påløpte, ikke forfalte renter for X3 utgjør kr 1 000. Når er dette rentebeløpet fradagsberettiget for Knut?

☐ X3      ☐ X4      ☐ Annet år

Periodiseringsprinsipp:

**1-32** Hovedregelen om hvilke fordeler som er skattepliktige, finner vi i sktl. § 5-1 første ledd. Etter hovedregelen er det skatteplikt for enhver fordel vunnet ved

- arbeid
- kapital
- virksomhet

Kapitalgevinster utenfor næringsvirksomhet, for eksempel ved salg av fast eiendom, aksjer og obligasjoner, er skattepliktige etter sktl. § 5-1 andre ledd. Det betyr at en gevinst ved salg av en eiendom utenfor næringsvirksomhet *som hovedregel* er skattepliktig etter sktl. § 5-1 andre ledd, mens leieinntektene fra den samme eiendommen er en skattepliktig fordel etter hovedregelen i § 5-1 første ledd.

Skatteloven foretar ikke lenger et reelt skille mellom realkapital og finanskapital. Skillet kan likevel være pedagogisk nyttig for å forstå det samlede innholdet i begrepet «kapital».

Plasser disse økonomiske fordelene (inntektene) i riktig boks, og angi for hver fordel vunnet ved kapital også hvorvidt inntekta stammer fra realkapital eller finanskapital:

- lønn betalt i penger
- renteinntekt på bankinnskudd for personlig skattyter
- inntekt ved utleie av hytta i sommerferien (man bruker den selv resten av året)
- valutagevinst ved innfrielse av huslån for personlig skattyter
- salgsinntekt fra Pizzakiosken
- gevinst ved salg av aksjer for personlig skattyter
- gevinst ved salg av tomt for personlig skattyter
- festeavgift (bygselavgift)
- renteinntekt på bankinnskudd for selskap

- utleieinntekt ved ren hytteutleie (utleiehytter)
- feriepenger
- gratis firmabil
- gevinst ved salg av obligasjoner for personlig skattyter
- gevinst ved salg av kryptovaluta for personlig skattyter
- dagpenger ved arbeidsløshet/arbeidsledighetstrygd
- husleieinntekt for personlig skattyter
- utbytte av aksjer for personlig aksjonær
- utbytte av aksjer for selskapsaksjonær
- gevinst ved salg av hytte for personlig skattyter
- lønn betalt i form av elgkjøtt
- ferie betalt av arbeidsgiver
- leieinntekt fra bilutleievirksomhet
- gevinst ved salg av driftsmiddel for selskap
- renteinntekt fra statsobligasjoner for personlig skattyter

Fordel av kapital – løpende avkastning:

Fordel av kapital – gevinst ved realisasjon:

Fordel av arbeid:

Fordel av virksomhet:

### Oppgaver: Skattegrunnlag og skattesatser (delkapittel 1.9)

- 1-33** Når vi skal fastsette skattene til staten og kommunene, må vi kjenne beregningsgrunnlaget og skattesatsene. Gjør kort rede for disse to faktorene.
- 1-34** I den direkte beskatninga skiller vi mellom fem forskjellige inntektsskatter og avgifter (netto- og bruttoskatter). Gjør rede for disse inntektsskattene og avgiftene.
- 1-35** Vi har to beregningsgrunnlag for inntektsskattene. Nettoskattene blir beregnet av *alminnelig inntekt*, mens bruttoskattene blir beregnet av *personinntekt*. Forklar kort hva vi mener med
- a) alminnelig inntekt
  - b) personinntekt
- 1-36**
- a) Hva er skattesatsen for alminnelig inntekt?
  - b) Hva er satsen for trygdeavgift for arbeidsinntekter for personer mellom 17 og 69?
  - c) Hva er skattesatsen for trinnskatt i inntektsintervallet «trinn 2» over innslagpunktet?
  - d) Hva er formuesskattesatsen(e) for personer?
- 1-37** Bruk figuren i avsnitt 1.9.3 i læreboka som viser oversikten over de direkte skattene. Hva er høyeste skatteprosent (marginalskatt) på inntekt til

- a) en pensjonist:
- b) en lønnstaker:
- c) en personlig næringsdrivende:
- d) et aksjeselskap:

## Oppgaver: Oppgaver med stoff fra hele kapittel 1

**1-38** I denne kryssordoppgaven skal vi teste om du er blitt fortrolig med noen av begrepene du har vært gjennom i kapittel 1 i læreboka.

### Vannrett

- 1) Antall bruttoskatter
- 3) Et forhold av vesentlig betydning for skatteatferd
- 8) Viktig indirekte skatt (forkortet)
- 11) Tidligere del av Stortinget (forkortet)
- 12) Sol (engelsk)
- 13) Eksisterer
- 14) For å regne ut skatten, trenger vi å kjenne skattesatsene og skatte\_\_\_\_\_lagene
- 15) Hvor ofte gjør Stortinget skattevedtak?
- 18) Grunnlaget for bruttoskattene
- 22) Mottar trinnskatt (ubestemt form)
- 23) Alminnelig inntekt er grunnlaget for \_\_\_\_\_skattene
- 24) Indirekte skatt
- 25) Bindende rettskilde
- 26) Har mange når de skal fylle ut skattemeldinga
- 28) Er folk som unndrar skatt
- 29) Børsforkortelse for stor amerikansk finansinstitusjon
- 31) Totalkapital (forkortet)
- 32) Dersom mange unndrar skatt, vil det \_\_\_\_\_tilliten til skattesystemet
- 33) Varer i arbeid (forkortelse)
- 34) Gammel skolekarakter (forkortet)
- 36) Blir beregnet av personinntekt
- 37) Note i musikkskalaen
- 38) Initialene til organisasjonen National Traffic System
- 39) Bruttoskatt vil \_\_\_\_\_trinnskatt og trygdeavgift
- 42) Som 23 vannrett

### Loddrett

- 1) Bruttoskatt avløst av dagens trinnskatt
- 2) Som 11 vannrett
- 4) Der ligger Skattedirektoratet
- 5) Fallitt
- 6) Plikten til å levere skattemelding betyr at vi selv skal \_\_\_\_\_inntekt og formue
- 7) Blir beregna av personinntekt
- 9) Avis
- 10) Type direkte skatt (fjernet fra 2014)
- 13) \_\_\_\_\_prinsippet (prinsipp i skattesystemet)
- 15) Tidsrommene (med nynorsk ending)
- 16) Naboer i alfabetet
- 17) Sted for å lære
- 19) Film og ubestemt pronomen
- 20) Ukjent
- 21) Som 19 loddrett
- 24) Tidligere fylke (forkortet)
- 27) Skatteloven (forkortet)
- 28) Tidsrom
- 30) Skatte\_\_\_\_\_ (nødvendig for å beregne skatt)
- 32) Viktig prinsipp i skattesystemet
- 33) Gevinst (nynorsk)
- 35) Skatteobjekt
- 40) Måleenhet for areal
- 41) Tall

|    |    |    |    |    |    |   |    |    |   |    |    |    |    |    |
|----|----|----|----|----|----|---|----|----|---|----|----|----|----|----|
| 1  | 2  |    | 3  | 4  | 5  | 6 |    |    | 7 |    | 8  | 9  | 10 |    |
| 11 |    |    |    | 12 |    |   |    | 13 |   |    |    | 14 |    | ↓  |
|    |    | 15 | 16 |    |    |   |    |    |   |    | 17 |    |    |    |
| 18 | 19 |    |    |    |    |   | 20 |    |   | 21 |    |    |    |    |
| 22 |    |    |    |    |    |   | 23 |    |   |    |    |    |    |    |
|    |    |    |    | 24 |    | ↓ |    |    |   |    | 25 |    |    |    |
| 26 |    |    | 27 |    |    |   |    | 28 |   |    |    |    | 29 | 30 |
|    |    | 31 |    |    | 32 |   |    |    |   |    |    | 33 |    |    |
| 34 | 35 |    | 36 |    |    |   |    |    |   |    |    |    |    |    |
|    |    |    |    |    | 37 |   |    |    |   |    |    | 38 |    |    |
|    |    |    |    | 39 |    |   | 40 | 41 |   |    |    |    |    |    |
|    | ↪  |    |    |    | ↪  |   |    |    |   | 42 |    |    |    |    |

**1-39** Kort kunnskapstest til kapittel 1. Sett ring rundt det svaralternativet du mener er riktig.

- I læreboka blir begrepet *gratispassasjervirkning* brukt. I hvilken sammenheng bruker boka dette begrepet?
  - Gratisturer for ansatte i transportselskaper
  - Frie reiser med fly for familiene til statsråder
  - Kjøring på bomveier uten å betale
  - Unndra skatt uten at det får konsekvenser for eget forbruk av fellesgoder
  - Betale mer skatt for at andre skal få et bedre offentlig tilbud av fellesgoder
- I læreboka er *etisk nyttelære* brukt som en måte å forklare de vurderingene en skattyter gjør når han/hun bestemmer seg for å unndra skatt eller ikke. Den etiske nyttelære tilsier at skattyterens tilbøyelighet til å unndra skatt øker når det skjer endringer som beskrevet nedenfor. En av beskrivelsene fører ikke til økt skatteunndragelse. Hvilken?
  - Skattyteren opplever at straffene for skatteunndragelser blir mildere.
  - Skattyteren bedømmer at risikoen for å bli oppdaget øker.
  - Skattyteren opplever at kjente stortingsrepresentanter bagatelliserer skatteunndragelser.
  - Skattyteren tror at andre er blitt mer tilbøyelige til å unndra skatt.
  - Skattyteren tror at skattesystemet blir mindre rettferdig.
- Ett av utsagnene er galt. Hvilket?
  - Den etiske nyttelære bygger på at moralen har sin pris, fordi mennesker er villige til å bryte normer når fristelsen blir for stor.
  - Biologiske eller sosiale bånd vil ikke legge en demper på skattesnyteri når ofrene for slike handlinger ikke blir identifisert.
  - Direkte skatt er skatt vi betaler når vi kjøper varer og tjenester.

- d) Det er bare Stortinget som har rett til å pålegge innbyggerne skatter.
  - e) Et skatteobjekt er en inntektspost eller en eiendel som det offentlige kan skrive ut skatt på.
- 4 En av disse definisjonene er uriktig. Hvilken?
- a) Et skattesubjekt er en fysisk eller juridisk person som er pliktig til å betale skatt til det offentlige.
  - b) Alminnelig inntekt omfatter alle skattepliktige inntekter redusert med alle fradragsberettigede kostnader.
  - c) Personinntekt omfatter all inntekt av personlig utført arbeid og fra aktiv deltakelse i næringsvirksomhet, og pensjoner.
  - d) Nettoformuen er bruttoformuen med fradrag for gjelda.
  - e) Bruttoskattene omfatter trinnskatt, trygdeavgift og formuesskatt.
- 5 Her har du noen skatter. En av dem er *ikke* en nettoskatt. Hvilken?
- a) Inntektsskatt til fylkeskommunen
  - b) Fellesskatt til staten
  - c) Inntektsskatt til kommunen
  - d) Trinnskatt til staten
  - e) Formuesskatt til kommunen
- 6 Læreboka nevner *hovedformål med og prinsipper for dagens skatteregler*. Ett av utsagnene nedenfor er ikke i tråd med effektivitetsprinsippet. Hvilket?
- a) Ulike kapitalinntekter skal i størst mulig utstrekning skattlegges likt.
  - b) Arbeidsinntekter, kapitalinntekter og eiendeler skal skattlegges med samme effektive skattesats.
  - c) Inntekter og tilhørende kostnader skal skattemessig behandles på samme måte.
  - d) Samme periodiseringsprinsipp skal brukes for å avgjøre når en inntekt er skattepliktig, og når en kostnad er fradragsberettiget.
  - e) Ulike eier- og organisasjonsformer i næringsvirksomhet bør skattlegges med samme effektive skattesats.
- 7 Skattesystemet for fastsetting av direkte skatt bygger på en rekke *grunnprinsipper*. Ett av prinsippene som er nevnt nedenfor, er ikke trukket fram i lærebokas framstilling. Hvilket?
- a) Alminnelig skatteplikt
  - b) Nytteprinsippet
  - c) Demokratisk skattesystem
  - d) Kommunal selvbeskatningsrett
  - e) Plikt til å kontrollere og rette skattemelding
  - f) Legalitetsprinsippet
- 8 Reidar Olsens fargehandel har hatt lønnsutbetalinger på kr 455 000 i X3. Ved begynnelsen av året skyldte bedriften en ansatt kr 15 000 i lønn. Ved utløpet av året hadde bedriften til gode lønn som var forskuddsbetalt med kr 35 000. Hvilket beløp kan Reidar Olsen trekke fra ved beregninga av alminnelig inntekt fra virksomheten i X3?
- a) Kr 455 000
  - b) Kr 475 000
  - c) Kr 435 000
  - d) Kr 405 000
  - e) Ingen av disse beløpene
- 9 Ragna Ustad har solgt selveierleiligheten sin for kr 1 250 000 i november X3. Kjøperen overtar pantelånet på kr 850 000 og skal betale de resterende kr 400 000 i to avdrag i løpet av X4. Kostprisen til Ragna for boligen var kr 800 000. Hun har ikke bodd i leiligheten selv de siste årene, og gevinsten er derfor skattepliktig. Hvor stor del av gevinsten skal skattlegges i X3?